

Uit de geschiedenis van Mensingeweer en Maarslag en omgeving

Dit keer een kleine biografie van **Bernard Kruizenga**. Bernard kwam in 1897 in Mensingeweer ter wereld en was het eerste kind van Jacob en Grietje Kruizenga-Hekma. Enkele jaren later in 1901 werd zijn broer Jan Duurt geboren en in 1905 zus Aafke. Zij bleef helaas maar 12 dagen in leven. Bernard ging hier in het dorp naar de lagere school. Hij en zijn ouders en broer bewoonden het huis aan de Hoofdstraat 14. Ze waren ook eigenaar van de boerderij aan de Trekweg 1 (nu Wildeveldseweg 1) waar hun vaste arbeider woonde. In 1927 waren dat de ouders van Reinder Scholtens. De nu 92-jarige Scholtens vertelt: 'mijn vader regelde alles, molk vier tot vijf koeien voor dat hij aan het werk ging en dan kwam Jan Duurt ook uit het dorp naar de boerderij. Bernard kwam alleen als er een extra man nodig was, bij drukte. De melkbussen moesten elke dag naar de Leitel worden gebracht.'

Na de lagere school ging Bernard naar het gymnasium in Winschoten. In het schooljaar 1911/12 staat hij ingeschreven. Hij was daar in de kost bij mensen in de Bosstraat, terwijl er toch ook een pensionaat in de Langestraat was. De reden waarom hij daar naar school ging, heb ik niet kunnen achterhalen. In Warffum had hij naar de HBS gekund en op de fiets van huis naar school. Bernard bleek een goede leerling te zijn en haalde zijn gymnasiumdiploma in 1918. Vervolgens schreef hij zich in bij de Rijksuniversiteit Groningen en wel aan de rechtenfaculteit. Daar studeerde hij van 1919-1922 en hij nam o.a. privélessen van de jurist mr. J.M. van Bemmelen; 10 lessen voor 40 gulden, getuige de nota die hij daarvoor per post ontving. Hij studeerde uiteindelijk niet af, omdat hij heel erg tegen de eindtoets opzag en niet kwam opdagen. Met zijn goede ontwikkeling, kon hij al gauw aan de slag bij notaris Coolman in Eenrum. Wat jaren later begon hij voor zichzelf als boekhouder en administrateur.

Daarnaast deed hij jarenlang de administratie van de Hervormde gemeente van Mensingeweer en later die van de gecombineerde streekgemeente Marneambt. Voor dit werk ontving hij in 1985 een onderscheiding (zie foto).

Enkele jaren eerder ontsnapte Bernard ternauwernood aan de dood toen zijn oliekachel een enorme rookontwikkeling in huis veroorzaakte. De rook kwam door de roostergaten van het huis naar buiten. Gelukkig zagen de burens (de familie Schut) dat en alarmeerden de brandweer. Die troffen Bernard versuft, met zijn hoofd op de tafel liggend, aan. Alles kwam gelukkig uiteindelijk goed.

Zijn broer Jan Duurt overleed in 1982 en liet zich cremieren in Groningen. Dit tot verdriet van Bernard die hem graag op de begraafplaats in Mensingeweer bij Aafke en hun ouders had willen laten begraven. Beide broers bleven hun leven lang ongehuwd. Toch had Bernard een geheime relatie, waar de meeste inwoners van Mensingeweer en Eenrum wel van af wisten.

Toen hij zijn einde voelde naderden, werd hij liefdevol door zijn overbuurvrouw Annemarie verzorgd bij haar in huis. Zij vroeg hem of hij ook nog afscheid van zuster Hulst wilde nemen. Bernard dacht dat niemand van zijn verhouding met haar af wist, maar wilde haar graag zien en spreken. Aldus gebeurde. De familie Kruizenga leefde op zichzelf en ook heel eenvoudig. Hun interieur leek wel op een museum, bekeken met de ogen van nu. Veel spullen uit het huis zijn dan ook naar Verhildersum gegaan. Wat papieren en enkele foto's mocht ik gebruiken om dit verhaal van deze markante persoon uit de geschiedenis van ons dorp te kunnen vertellen. Molenaar Geert Spoelman typeert Kruizenga als volgt: punctueel en betrouwbaar; van Samen op Weg (hervormd met gereformeerd) moest hij niks hebben. Zijn motto was 'Ik ben hervormd, ik blijf hervormd tot in der eeuwigheid'. Tegen de organist Klaas

Veltman zei hij een keer over dat samengaan proces: “Ze bennen op ons geld oet dij gereformeerden”.

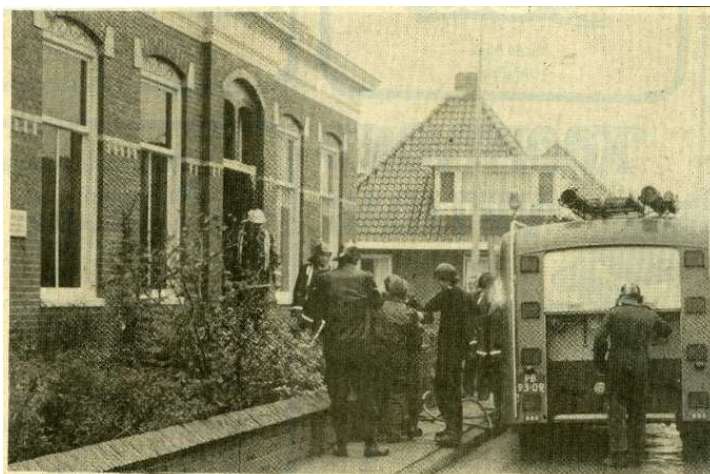
Ook maakte ik gebruik van de bijdrage van Anne en Aagtje Dijkstra in de Omloop van 2013-06 waar meer over de “Stichting Bernard Kruizengafonds” dat hij naliët, te lezen is. Verder dank aan Wim Mollema voor de krantenknipsels uit de Hogelandster.

Bernard, moeder Grietje Hekma en Jan Duurt in circa 1906. Vader Jacob Kruizenga was begin 1906 overleden (zie hier onder).

Links Jan Duurt en rechts Bernard in ongeveer 1902. Fotograaf is 'Kloas Toek' oftewel Klaas van der Tuuk uit Middelstum.

De brandweer van Leens was gistermiddag snel ter plekke in Mensingeweer.

MENSINGEWEER - De brandweer van Leens bluste gistermiddag erg snel een brandje, dat ontstond in de woning van K. aan de Hoofdstraat te Mensingeweer. Het brandje ontstond bij de oliëkachel, waarbij zich een enorme rookontwikkeling voordeed. Dat de brand in de kiem gesmoord werd

Brandje in Mensingeweer

was voor een deel te danken aan het feit, dat er geen zuurstof bij de oliëkachel kon komen. Wanneer de ruiten gebarsten zouden zijn had de brandweer niet zo gemakkelijk de zaak kunnen doven. Er ontstond nauwelijks waterschade. Wel was er veel rookschade. De familie K. was verzekerd.

1-12-1902

Trekweg 1 rond 1970, stookhut en vooreind.

Familie Kruizenga op de begraafplaats alhier. Vlnr: zus Aafke, pa Jacob, ma Grietje en Bernard. Jan Duurt is gecremeerd en ligt er tot Bernards verdriet hier niet. Toen ik deze foto maakte, viel me op hoe mooi en verzorgd de weg naar en de begraafplaats zelf is op dit moment. Ga eens een kijkje nemen op deze bijzondere stilte/rustplek in het dorp.

Links het woonhuis en rechts de boerderij van de familie Kruizenga voor plm. 1990. (foto's 2004/5 door Tonnis). Het knipsel hieronder mist steeds 2 letters links. Rechts Bernard met insigne en getuigschrift: 40 jaar.

Kruizenga uit Mensingeweer gehuldigd
40 jaar administrateur
bij Hervormde Kerkvoogdij

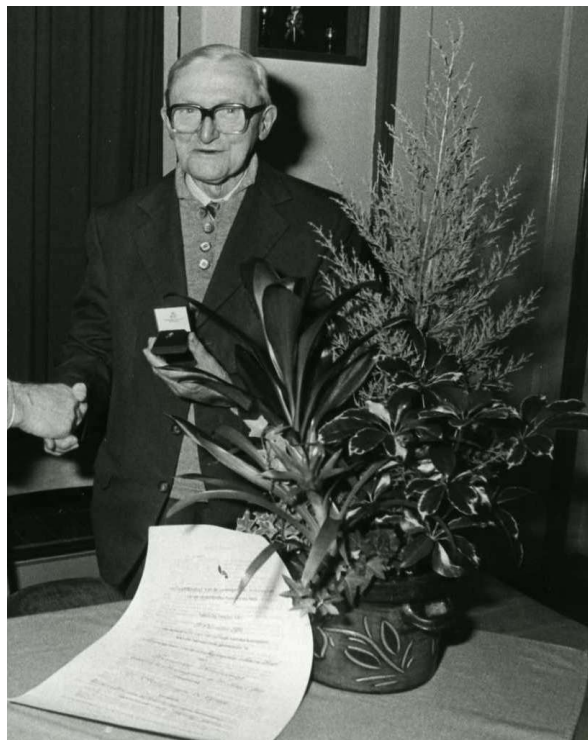
Vrijdagavond is in het gebouw "de Poort" van de Hervormde gemeente te Eenrum de heer B. Kruizenga uit Mensingeweer gehuldigd, omdat hij veertig jaar administrateurschap van de Hervormde Kerkvoogdij heeft verricht.

Wendien bekleedde hij op 1 januari achttien jaar dezelfde functie voor de Streekgemeente „Marneambt“, waaronder vallen de Hervormde Gemeenten Leens, Eenrum, Mensingeweer, Westermieland, Saaxumhuizen, Den Andel, Tinallinge en Baflo. Or het ontbreken van een volledig functionerend college van kerkvoogden in zijn eigen gemeente, heeft de kerkvoogdij van de genoemde „Marneambt“ voor hem een onderzocht. Dit verzoek, richt aan de Vereniging van Kerkvoogden in Dordrecht, is ingewilligd.

In gouden draaginsigne met bijbehorende oorkonde werd de heer Kruizenga uitgereikt door de voorzitter van de Streekkerkvoogdij, de heer C. K. Kruizenga. Dit ging vergezeld met een bloemstuk en lovende woorden over de manier waarop de administrateur zich voor Mensingeweer en de Streekgemeenten heeft ingespannen.

De uitreiking van het gouden draaginsigne aan B. Kruizenga uit Mensingeweer.

23.01.1985 Hogelandster

Vervolg op de korte biografie van Bernard Kruizenga in de vorige Omloop van september 2020. Daarbij wil ik zuster Hulst ook enige aandacht geven. Bernard en zij hadden jarenlang een 'geheime verhouding' waar iedereen van wist. Hij bezocht haar vaak in Eenrum, het liefst wanneer het al donker was. Zuster Hulst was als wijkzuster een belangrijk figuur in Eenrum en Mensingeweer. Ik wil enkele belangrijke gebeurtenissen uit haar leven nu noemen. Samen met dokter Posthumus hielp ze vele kinderen ter wereld. Het kostte moeite om meer over haar te weten te komen want veel sporen liet zij niet na. Ze was erg bescheiden en hield zich graag op de achtergrond. Ik hoopte toch een foto van haar te vinden met b.v. een baby op de arm. Van Hans Zant ontving ik gelukkig een foto van haar met boreling Robert van der Meulen uit Eenrum.

Zuster Hulst met Robert van der Meulen uit Eenrum in 1965

Zoeken in de krant leverde over haar nog het volgende op. In de Hogelandster van 15 nov. 1973 staat een artikel 'Grootse huldiging voor Zuster Hulst te Eenrum'. Ze was toen 25 jaar in dienst bij de Groene Kruisvereniging Eenrum-Mensingeweer. De huldiging vond plaats in café Bulthuis. Zij was er samen met haar familie. Kleene, die de leiding van deze huldiging had, sprak als eerste en noemde dat ze veel meer dan haar plicht deed en dat dat meer -vaak in stilte verricht- haar bemind maakte bij iedereen. Van dokter De Vries uit Wehe-den Hoorn kreeg ze een legpenning en een zilveren draagspeld. Verder droegen aan de feestvreugde bij burgemeester Kreykes, muziekvereniging Orpheus, Ned. Herv. Kerkkoor en nog velen meer. Ook werd afscheid van haar genomen omdat ze door een handicap haar werk niet meer kan verrichten (gevallen met de fiets), maar raad wil ze iedereen nog te allen tijde blijven geven. Tot slot nog een foto van haar

grafsteen op de begraafplaats in Baflo. Ik ging samen met een vriend op zoek naar haar graf, want iemand uit Eenrum vertelde me 'ze is in Baflo begraven vlak bij een grote boom, want ik was bij haar begrafenis aanwezig'. Nou het heeft ons flink wat tijd gekost, er staan namelijk veel bomen, maar uiteindelijk vonden we haar graf. Op de bijgaande foto kun je haar leefjaren zien. Ze overleefde Bernard nog 12 jaar, want hij overleed 20 september 1987, iets wat ik in het vorige artikel vergat te vermelden.

Geboren Baflo 6-7-1919
Overleden Gron. 13-3-1999

KWITANTIE.

De ONTVANGER der gemeente **LEENS** verklaart bij deze ontrangen te hebben van **Jacob Kruizinga** te **Mensingeweer** de som van **veertig gulden** wegens verschuldigde begrafenisrechten, volgens mededeeling van Burgemeester en Wethouders dezer gemeente d.d. **17 Juli 1905** voor de aan hem gedane uitgifte in altoosdurend gebruik van **vijf** grafuimten op de algemeene begraafplaats te **Mensingeweer** kadastraal bekend onder Sectie **E**, No. **810**, gelegen in de **4^e** rij, nummers **88, 89, 90, 91, 92**, met het uitsluitend recht daarin lijken voor onbepaalde tijd te doen begraven, met inachtneming van het bepaalde bij de verordening op het begraven van lijken in deze gemeente, door den Raad vastgesteld den 23 December 1869, waarvoor deze is afgegeven om te strekken tot kwitantie.

Te **WENE**, den **17 Juli 1905**

De Ontvanger voornoemd:

Verschuldigd:
recht voor **5** grafuimten / **30.-**
voor het inboeken / **1.00.**
Te samen / **31.-**

Gezien door ons Burgemeester en Wethouders der gemeente **LEENS**.

Te **WENE**, den **17 Juli 1905**

De Secretaris:

Stoom-Handelsdrukkerij, Heeren B. van der Kamp, Groningen.

Een halfjaar voor zijn overlijden kocht de vader van Bernard vijf grafuimten op de algemeene begraafplaats te Mensingeweer, sectie E, no. 810, 4e rij, nrs. 88-92 voor 31 gulden. Er bleef dus één graf over omdat Jan Duurt zich liet cremen. De familie is op deze plek dus niet compleet.

Dan nog iets over Bernard en zijn broer. In 1944 hadden Bernard en Jan Duurt door vererving van moederskant nog een andere boerderij in hun bezit gekregen. Een boerderij in de Klei, een buurtschap tussen Leens en Ulrum, nu Breweelsterweg 4. Een afbeelding hiervan zie je bovenaan deze pagina. Deze zeer oude gebouwen staan er niet meer. Vanaf 1971 werd de 18 ha land bij deze boerenplaats door Piet en Anne Dijkstra gebruikt en in 1985 kochten beiden deze boerderij. [Gedenkboek Nijverheid 2, p 64-65].

HUWELIJS-ACTE.

Reg. Nr. **4**
Folio **4**
No. **5**

Gemeente **Leens**
Provincie **Groningen**

Op den **23 April 1906** zijn door het Huwelijk verbonden **Jacob Kruizinga** geboren te **Mensingeweer** overleden te **Mensingeweer** den **10 July 1866** den **22 Februari 1906**

Weduwpaar van **Bernardus Kruizinga** en van **Safke Sybols** kind overleden

En **Grietje Stekma** geboren te **Maarslag** overleden te **Mensingeweer** den **17 Maart 1868** den **29 Februari 1952**

Weduwe van **Jan Stekma** Dochter van **Gepke Kasper**, schutler den **landbouwer te Maarslag**

KINDEREN.

GEBOREN. **OVERLEDEN.**

Voornamen: **Bernard**

Geboren te **Mensingeweer** Overleden te **garn. Leens** den **21 Februari 1907** den

Voornamen: **Jan Duurt**

Geboren te **Mensingeweer** Overleden te **Winsum** den **31 Augustus 1901** den **1 november 1982**

Voornamen: **Safke**

Geboren te **Mensingeweer** Overleden te **Mensingeweer** den **3 Juli 1905** den **15 Juni 1905**